

ת"פ 71055/12/18 - שמעון בן דוד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 71055-12-18 מדינת ישראל נ' בן דוד
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

לפני	כבוד השופטת מיכל ברנט
המבקש	שמעון בן דוד
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל

החלטה

לפני בקשה "למחיקת כתב האישום ולחילופין על המצאה מיידית של מלוא חומרי החקירה וכן לעריכה והעברה של רשימת חומר החקירה כדין".

השתלשלות העניינים

1. ביום 31.12.18 הוגש כנגד המבקש כתב אישום הנושא שלושה אישומים.

האישום הראשון מייחס למבקש שלוש עבירות של לקיחת שוחד, עבירות לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); האישומים השני והשלישי מייחסים לו עבירות מרמה והפרת אמונים, עבירות לפי סעיף 284 לחוק העונשין, וקבלת דבר במרמה, עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין;

בד בבד עם כתב האישום הוגשה בקשה להארכה המועד להוצאת תעודת חיסיון למשך 45 יום.

2. בדיון שהתקיים ביום 17.4.19 לפני כבוד השופט קובו מסר ב"כ המבקש כי ביחס לאישום הראשון לנאשם נכונות להודות בכך שהיה צריך לפסול עצמו מלשבת בוועדת התקשרויות, וכי כתב האישום צריך להביא לידי ביטוי נסיבות נוספות המצמצמות את חלקו של הנאשם ואת מידת העבירות המיוחסות לו. בנוגע לאישומים השני והשלישי נטען כי העבירות אשר יוחסו לנאשם הן החמורות במנעד העבירות שניתן היה לייחס, וכי יתכן שתהא הסכמה על העובדות וטעון חופשי ביחס לסעיף העבירה.

במסגרת הדיון האמור השיב ב"כ המשיבה לטענת ב"כ המבקש ומסר כי חומרי החקירה הועמדו לצילום והדבר לא התבצע על ידי ההגנה.

בשים לב לעמדות הצדדים הופנו הצדדים להמשך מו"מ ולהליך גישור. תוך כך, ציין כבוד השופט קובו בהחלטותיו כי המשיבה תסיים את העברת חומר החקירה להגנה, בדגש על האזנות הסתר, בהקדם.

3. בדיון שהתקיים ביום 10.10.19 מסר ב"כ המשיבה כי טרם נחתמה תעודת החיסיון והיא עתידה להיות מוכנה בפרק זמן נוסף של כחודש, ואילו ב"כ המבקש ציין פעם נוספת כי טרם התקבלו הקלטות האזנות הסתר.

4. גם בדיון שנערך לפני ביום 5.12.19 טען ב"כ המבקש כי טרם קיבל את כל חומרי החקירה כמו גם רשימת חומרי החקירה בתיק. ב"כ המשיבה מצידה טענה כי רשימת חומר חקירה כן הועברה, וכך גם כל חומר החקירה, ורק תעודת החיסיון טרם נחתמה.

בשים לב להודעת המאשימה ביקש ב"כ המבקש את ביטולו של כתב האישום. בהחלטתי הוריתי לב"כ המשיבה לפעול נמרצות להוצאת תעודת החיסיון ודחיתי הדיון ליום 23.1.20.

5. ביום 27.12.19 הגיש ב"כ המבקש בקשה "למחיקת כתב האישום ולחילופין על המצאה מיידית של מלוא חומרי החקירה וכן לעריכה והעברה של רשימת חומר החקירה כדין".

בבקשתו ציין ב"כ המבקש כי אף שהחקירה הסתיימה בחודש **מאי 2016**, עד היום לא הועברו לידי ההגנה כלל חומרי החקירה, ותוך כך הקלטות של האזנות הסתר (תמלילים כן הועברו), סרטונים ממצלמות סתר, צווי חיפוש, האזנה, צילום ותפיסה, וחומר חסוי או תעודת חיסיון תחתיו.

כן נטען, כי להגנה הועבר דיסק חיצוני עם חומר חקירה רב אשר לא מקוטלג/מסודר לפי אפיון כלשהו, יכולת העיון בו היא בלתי סבירה, ונדרשת רשימת חומר חקירה ערוכה כדין.

בנוסף נדרשת רשימת האזנות סתר עפ"י הסיווג שנקבע בבש"פ 2043/05 מדינת ישראל נ' זאבי.

לטענת ב"כ המבקש, לא היה מקום בנסיבות שכאלה להגיש את כתב האישום, ועל כן נתבקשתי להורות על מחיקת כתב האישום ולחלופין לקבוע "קו סיום" סביר למאשימה למסירה של מלוא חומרי החקירה שפורטו לעיל.

6. ב"כ המשיבה מצידה טענה בתגובתה כי כלל חומר החקירה לרבות צווים ותמלילים וכן רשימת חומר חקירה ערוכה עפ"י הכללים שהותוו בפסיקה הועברו להגנה, וזו מצידה לא פנתה למאשימה בנוגע לחסרים.

לעיוני הועברו טבלאות מסכמות של הודעות בתיק, מסמכים ותפוסים, המפולחות לתתי נושאים (סוג מסמך, פירוט תוכנו, מיקומו, תאריך קבלתו ושם עורכו ועוד) הכוללות היפר קישור לצפייה בקובץ עצמו.

בכל הנוגע לתעודת החיסיון הוסבר כי זו נערכת ביחס לכלל הפרשיה, ועל כן הטיפול בה אורך זמן. אשר לטבלת סיווג שיחות האזנות סתר, זו נמצאת בהכנה והשלמתה צפויה בקרוב.

בנסיבות אלה נתבקשה ארכה קצרה להשלמת האמור ודחיית בקשת ב"כ המבקש למחיקת כתב האישום.

7. בדיון שנערך לפני ביום 6.2.20 מסרה ב"כ המשיבה כי הליך הוצאת תעודת החיסיון מצוי בישורת האחרונה; כי הקלטות האזנת הסתר יועתקו עבור הסנגור על DISK ON KEY שהועבר על ידי הסנגור; וכי פלטי ההפקה של האזנות הסתר יתקבלו בתוך כשבוע ויועברו להגנה.

הסנגור מצדו הפנה לכשלים ברשימת חומר החקירה; לכך שהרשימה אינה מעודכנת ואינה כוללת את כלל חומרי החקירה; ולכך שמקום שטרם הוצאה תעודת חיסיון כשנה לאחר הגשת כתב האישום, יש הצדקה למחיקתו.

דין ומסקנות

8. בקשתו של הנאשם לא הוגשה במסגרת בקשה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"), ולא צוין מהו מקור הסמכות עליו מתבססת בקשתו למחיקת כתב האישום. אדרש לבקשה כאילו זו הוגשה במסגרת סעיף 149(10) לחסד"פ, היינו כטענה מקדמית אודות פגיעה בעקרונות הצדק, אשר במסגרתה ובהתאם לסעיף 150 לחסד"פ קמה לבית המשפט גם הסמכות לביטול כתב האישום.

על פי סעיף 149(10) לחסד"פ נדרש כי בהגשת כתב האישום יש כדי "סתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

התשתית הנורמטיבית הצריכה לעניין

9. במסגרת התיקון ה-57 לחסד"פ, שנכנס לתוקפו ביום 4.8.16, תוקן סעיף 74 כמפורט להלן:

10. 74. (א) (1) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו; בסעיף זה, "רשימת כל החומר" - לרבות ציון קיומו של חומר שנאסף או שנרשם בתיק שאינו חומר חקירה ושל חומר שנאסף או שנרשם בתיק שהוא חסוי על פי כל דין, וכן פירוט של סוג החומר כאמור, נושאו והמועד שבו נאסף או נרשם, ובלבד שאין בפירוט האמור לגבי חומר חסוי כדי לפגוע בחיסיון לפי כל דין; היו בחומר כמה מסמכים מאותו סוג העוסקים באותו עניין, ניתן לפרטם יחד כקבוצה, תוך ציון מספר המסמכים הנכללים בקבוצה;

(תיקון מס' 75) תשע"ו-2016 (תיקון מס' 88) תשע"ט-2019

(2) לעניין פסקה (1), חומר מודיעין שיש זכות עיון בו כאמור באותה פסקה יהיה רק חומר

שמתייחס לעובדות המתוארות בכתב האישום, לתוכן עדות שאמורה להישמע בשלב בירור האשמה, לראיה שאמורה להיות מוגשת כאמור או למהימנות של עד מרכזי, ואולם חומר מודיעין שנאסף או שנרשם בתיק יכלול ברשימת כל החומר כאמור בפסקה (1); בסעיף זה -

"חומר מודיעין" - חומר חקירה שנאסף או שנרשם בידי רשות מודיעין;

"רשות מודיעין" - מערך המודיעין של כל אחד מאלה: משטרת ישראל, המחלקה לחקירת שוטרים במשרד המשפטים, צבא ההגנה לישראל, המשטרה הצבאית החוקרת, שירות בתי הסוהר, שירות הביטחון הכללי, המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים, רשות המסים בישראל, רשות ניירות ערך, רשות התחרות.

(תיקון מס' 75) תשע"ו-2016

(א1) **תובע יקבל לעיונו מרשות חוקרת או מרשות מודיעין את כל החומר שנאסף או שנרשם כאמור בסעיף קטן (א), לרבות חומר מודיעין, ויוודא שחומר החקירה ורשימת כל החומר עומדים, בעת הגשת כתב האישום או בסמוך לכך, לרשות הנאשם וסניגורו או אדם אחר כאמור באותו סעיף קטן;** היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה יקבע הנחיות לביצוע סעיף זה, לרבות לעניין פיקוח על הליך סיווג החומר.

(תיקון מס' 19) תשנ"ה-1995

(ב) נאשם רשאי לבקש, מבית המשפט שאליו הוגש כתב האישום, להורות לתובע להתיר לו לעיין בחומר שהוא, לטענתו, חומר חקירה ולא הועמד לעיונו.

(תיקון מס' 19) תשנ"ה-1995 (תיקון מס' 75) תשע"ו-2016

(ג) בקשה לפי סעיף קטן (ב) תידון לפני שופט אחד ובמידת האפשר היא תובא בפני שופט שאינו דן באישום, ואולם בקשה לעיין בחומר מודיעין תידון לפני בית המשפט הדן באישום, שיהיה רשאי להעביר את הדין בבקשה לשופט יחיד שאינו דן באישום, ואם היה בית המשפט הרכב - לשופט יחיד שהוא אחד משופטי ההרכב או שאינו דן באישום; נאסף או נרשם חומר המודיעין בידי רשות מודיעין שהיא מערך המודיעין של שירות הביטחון הכללי, של המוסד לתפקידים מיוחדים או של צבא ההגנה לישראל, תידון הבקשה בפני שופט של בית המשפט העליון.

(תיקון מס' 19) תשנ"ה-1995

(ד) בעת הדיון בבקשה יעמיד התובע את החומר שבמחלוקת לעיונו של בית המשפט בלבד.

(תיקון מס' 75) תשע"ו-2016

(1ד) על דיון בבקשה לפי סעיף קטן (ב) לעניין חומר מודיעין יחולו הוראות סעיף 46(א) עד (2א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, בשינויים המחויבים.

(תיקון מס' 19) תשנ"ה-1995 (תיקון מס' 60) תש"ע-2010

(ה) על החלטת בית משפט לפי סעיף זה ניתן לערור לפני בית המשפט שלערעור שידון בערר בשופט אחד; הערר יוגש בתוך 30 ימים מיום שניתנה החלטת בית המשפט, ואולם בית המשפט רשאי להאריך את המועד להגשת הערר מטעמים שיירשמו.

(תיקון מס' 19) תשנ"ה-1995

(ו) אין בסעיף זה כדי לפגוע בהוראות פרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש],

11. בהנחיית פרקליט המדינה מספר 7.12 שעניינה **הגבלת זכות העיון בחומר מודיעיני הנוגע לחקירה** ואשר עודכנה לאחר תיקון 75 לחסד"פ נקבע כך:

"בהתאם להוראת סעיף 74(א)(2)(א)1) הקובע כי "תובע ... יוודא שחומר החקירה ורשימת כל החומר עומדים, בעת הגשת כתב האישום או בסמוך לכך, לרשות הנאשם וסניגורו או אדם אחר כאמור באותו סעיף קטן...". הרי שככלל, חומר החקירה ורשימת כל החומר יועמדו לעיון הנאשם או בא כוחו **מיד** לאחר הגשת כתב האישום. ככל שלא ניתן לעשות כן, בשל מורכבות התיק, היקפו, בחינת הצורך בהוצאת תעודת חיסיון, או, בשל כל סיבה עניינית אחרת, יפעל התובע לעשות כן **בהקדם האפשרי** לאחר הגשת כתב האישום" (ההדגשות אינן במקור).

12. דברים דומים בדמות הכלל והחריג לו נקבעו גם בסעיף 6 לפקודת המטה הארצי 14.01.04 תעודת חיסיון - הכללים וההנחיות להגשת הבקשה.

מן הכלל אל הפרט

13. בענייננו צודק ב"כ המבקש, כי מקום שהחקירה הסתיימה כבר בחודש **מאי 2016** והנאשם אינו עצור, היה ראוי להגיש את כתב האישום בשעה שיש ברשות המאשימה את כלל חומרי החקירה, ובכלל זה תמלילים, הקלטות, צווים ורשימה מסודרת של חומר חקירה ביחס אליהם, כמו גם תעודת חיסיון חתומה. זאת בהתאם להוראות סעיף 74 לחסד"פ ובהתאם להנחיות הפנימיות של המשיבה עצמה.

14. כבר נפסק, כי העיקרון שביסוד סעיף 74 לחסד"פ הוא ההגנות כלפי הנאשם, כדי לאפשר לו להתגונן מפני האישומים, דבר שהוא יסוד מוסד בשיטת המשפט באשר אין מקום כי יופתע בעת משפטו, ומכאן העמדת החומר, לרבות הרשימות, לעיונו כצו המחוקק.

עיקר חשיבות ההוראה נמצאת בחומר שלא הועבר לעיון הנאשם, שכן במקרה זה "מהוה הרשימה אמצעי יחיד לצורך השלמתה של יריעת ההגנה, קבלת החלטות מושכלות לגבי הגשת עתירה לגילוי ראיה, או בקשות להרחבת חומר החקירה" (בש"פ 6820/09 גבאי נ' מדינת ישראל, פסקה ט' (10.9.09)).

יחד עם זאת, לעניין הכנת תעודת החיסיון נפסק כי זו צריכה להיעשות "בישוב דעת ובזהירות המתחייבת, שאם לא כן עלולות להיווצר טעויות שתפגענה בזכויות הנאשם (במקרה של הכללת-יתר) ובאינטרס הציבור (במקרה של הכללת-חסר). כורח מציאות זה כופה על בית המשפט לאזן בין זכותו של הנאשם לעיין בתעודת החיסיון מוקדם ככל האפשר כנגזרת של זכותו למשפט מהיר, לבין המציאות שעמה נדרשות רשויות אכיפת החוק להתמודד ואינטרס ההגנה על הציבור ומיצוי הדין עם הנאשמים" (כב' הש' פוגלמן בבש"פ 6883/11 בטיטו ואח' נ' מדינת ישראל (2011)).

15. בפועל, כתב האישום התלוי ועומד כנגד הנאשם הוגש לפני למעלה משנה, וטרם הועברו לעיון ההגנה כל ההקלטות של האזנות הסתר ושל מצלמות הסתר, הצווים וחומר חסוי או תעודת חיסיון תחתיו, על אף הצהרות נציגי ב"כ המשיבה בהקשר זה.

במצב דברים זה, איני מוצאת לכופף את ההגנה למסור תשובתה לאישום בטרם הועברו לעיונה כלל חומרי החקירה. בכך מאוינת בשלב זה הפגיעה בעקרונות הצדק וההגינות משפטית.

בשים לב להצהרות ב"כ המשיבה אודות הטיפול בבקשות ב"כ המבקש, איני מוצאת בשלב זה להורות על ביטול כתב האישום - סעד משמעותי וכבד משקל - וניתנת הזדמנות למשיבה להשלמת החומרים במתווה שיפורט להלן:

א. ב"כ המבקש יעביר לב"כ המשיבה עד ליום 24.2.20 רשימה **מפורטת וממוספרת** של חומרי החקירה החסרים והפניות **ממוקדות** לליקויים ברשימת חומר החקירה שברשותו.

ב. ב"כ המשיבה תעביר החומרים האמורים לב"כ המבקש ביחד עם תעודת חיסיון חתומה ורשימת חומר חקירה מתוקנת ומעודכנת עד ליום 22.3.20. הודעה בהתאם תוגש על ידי ב"כ המשיבה לבית המשפט.

היה ולא תעמוד ב"כ המשיבה באמור, ישקול ב"כ המבקש הגשת בקשות בהתאם לבית משפט זה.

16. קובעת ישיבת תזכורת ליום 2.4.20 בשעה 11:30.

ניתנה היום, ט"ו שבט תש"פ, 10 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.